

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล (KM)

๑. ชื่อองค์ความรู้ การบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life : HLM) ระดับครัวเรือน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นายชัชวาลย์ จุ่มมา นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ กันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้ (เลือกได้จำนวน ๑ หมวด)

- หมวดที่ ๑ การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ
- หมวดที่ ๒ ภารกิจ/นโยบายสำคัญ
- หมวดที่ ๓ ระเบียบ/กฎหมาย

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันต้องเผชิญกับผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID -๑๙) ซึ่งส่งผลกระทบไปถึงวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการสาธารณสุข ด้านการคมนาคมและอื่นๆ ส่งให้เกิดวิกฤตทางสังคมขนาดหนักไปทั่วทั้งโลก

กระทรวงมหาดไทย มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยการพัฒนาคนให้พึ่งตนเอง มีความเป็นเจ้าของและบริหารจัดการโดยชุมชน พัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนให้มีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นสังคม “อยู่เย็น เป็นสุข” ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน ร่วมกับมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ทั้ง ๗ ภาคี ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ตามกลไกการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาเพื่อการปฏิรูปประเทศ โดยใช้หมู่บ้านเป็นฐานของการพัฒนา มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้ทุกครัวเรือน และพัฒนาคนให้มีความรู้และปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีอาชีพ สร้างรายได้ ท่ามกลางวิกฤตโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยการจัดทำโครงการที่ประยุกต์ การใช้ศาสตร์พระราชาและน้อมนำแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔๐ ทฤษฎี ที่ทรงพระราชทานไว้ให้ในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์กับแนวคิดการพัฒนาพื้นที่และการออกแบบเชิงภูมิสังคมไทยเพื่อการพึ่งตนเองและรองรับภัยพิบัติ ในรูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” สร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับหมู่บ้านในภูมิสังคมต่างๆ ผ่านการทำงานในรูปแบบการจ้างงานและการร่วมกัน ลงแรงด้วยการสนับสนุนวัสดุพื้นฐานและงบประมาณ และบูรณาการการทำงานจากภาคีภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในระดับพื้นฐาน ให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนา พื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life : HLM) ระดับครัวเรือน ขนาดพื้นที่ ๑ ไร่ และ ๓ ไร่ จำนวน ๒๐ ตำบล มีครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๑๘๘ ครัวเรือน/แปลง

๕. ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

(๑) ปัญหาการไม่เข้าใจในแนวทางการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือน

เนื่องด้วยการพัฒนาพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life : HLM) ระดับครัวเรือน เป็นโครงการที่หลายฝ่ายยังไม่มีความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบว่าจะพัฒนาไปในทิศทางหรือลักษณะแบบใดจึงมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนพอสมควรในการ

ดำเนินการตามโครงการฯ พัฒนากร และ นักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ(นพต.) จึงต้องลงพื้นที่ทำความเข้าใจกับ
ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทรานสฟอรั่ม

แนวทางการแก้ไข

(๑) ร่วมกับนักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ (นพต.) ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในความเป็นมา
วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อให้แกนนำชุมชน ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ได้รับทราบร่วมกัน ทำความเข้าใจในแบบแปลนมาตรฐานของกรมการพัฒนาชุมชนให้ครัวเรือนที่เข้าร่วม
โครงการและผ่านการอบรมหลักสูตรกิจกรรมธรรมชาติ ระยะสั้น หลักสูตร ๕ วัน ๔ คืน เพื่อให้ทุกครัวเรือนได้
วางแผนการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบในแปลงของตนเอง รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแปลงที่เข้า
ร่วมโครงการ เนื่องจากพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ เป็นพื้นที่ สปก. ทุกแปลง

(๒) ลงพื้นที่แปลงที่เข้าร่วมโครงการ ร่วมกับ นพต. นายช่างผู้ควบคุมงาน ผู้รับจ้าง ในการสำรวจพิกัด
พื้นที่ สำรวจประเภทดิน กำหนดพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่ต้นแบบ

(๒) ปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณและการบริหารงานตามโครงการฯ

(๒.๑) ปัญหาการกำหนดราคากลาง การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life : HLM) ระดับครัวเรือน อำเภอกันทร
ลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ คณะกรรมการกำหนดราคากลาง การก่อสร้างชลประทาน เกินวงเงินในงบประมาณที่
ได้รับการจัดสรร เช่น การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบขนาด ๓ ไร่ ปริมาณดินขุด ๔,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร งบประมาณ
๑๐๔,๐๐๐ บาท ขุดตามแบบมาตรฐาน ลัดส่วน ๑ : ๒ สำหรับดินร่วนปนทราย ราคากลาง ๑๓๓,๑๒๒.๕๔ บาท
ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับขึ้นลงของราคาน้ำมัน

แนวทางการแก้ไข

การแก้ไขปัญหาราคากลาง การก่อสร้างชลประทาน ที่เกินวงเงินในงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
“ผู้ว่าจ้าง” ต้องจัดทำบันทึกเจรจาต่อรองและตกลงราคา กับ “ผู้รับจ้าง” ให้คงเหลือตามวงเงินงบประมาณที่
ได้รับการจัดสรร

(๒.๒) ปัญหาปรับลดปริมาณงานขุดดิน พร้อมปรับแต่ง จากแบบมาตรฐานกรมการพัฒนาชุมชน ให้
เป็นไปตามสภาพภูมิสังคม ตามสภาพพื้นที่แปลงและสภาพดินไม่เหมาะสมทำให้ไม่สามารถดำเนินการขุด
พร้อมปรับแต่งตามที่รายการก่อสร้างกำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการตามภูมิสังคม ตาม
ความต้องการของครัวเรือน ตัวอย่างเช่น การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบขนาด ๓ ไร่ ปริมาณดินขุด ๔,๐๐๐ ลูกบาศก์
เมตร แต่ปริมาณดินขุดได้จริง จำนวน ๒,๙๒๔.๑๐ ลูกบาศก์เมตร

แนวทางการแก้ไข

(๑) ช่างผู้ควบคุมงาน จัดทำบันทึกรายงานปัญหาการดำเนินงานตามโครงการฯ ให้ ประธาน
คณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง ทราน

(๒) ประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง จัดประชุมคณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง ณ
แปลงครัวเรือนต้นแบบ เพื่อรับทราบสภาพปัญหาตามภูมิสังคมของแปลงดังกล่าว

(๓) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง ทำบันทึกเสนอ หัวหน้าเจ้าที่ รายงาน “ผู้ว่าจ้าง” (ผู้ว่าราชการ
จังหวัด) ในการปรับลดปริมาณงานขุดดินพร้อมปรับแต่ง จากแบบมาตรฐานกรมการพัฒนาชุมชน ให้เป็นไป

ตามสภาพภูมิสังคม สภาพพื้นที่แปลงและสภาพดินไม่เหมาะสมทำให้ไม่สามารถดำเนินการขุด พร้อมปรับแต่งตามที่รายการก่อสร้างกำหนดไว้ (ไม่เปลี่ยนแปลง รูปทรงของบ่อที่ ๑ และบ่อที่ ๒) ที่ช่างคำนวณได้จริง โดยอ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๗ สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้วจะแก้ไขไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขได้ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๖๕ การแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๙๗ ต้องอยู่ในขอบข่ายแห่งวัตถุประสงค์เดิมของสัญญาหรือข้อตกลงนั้น

สรุป ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ ช่างผู้ควบคุมงานรายงานสภาพปัญหา /ประชุมคณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง/บันทึกรายงานหัวหน้าเจ้าหน้าที่/บันทึกขอปรับลดปริมาณงาน/แจ้งผู้รับจ้าง/ส่งมอบพื้นที่/ดำเนินการปรับพื้นที่ตามสัญญาจ้าง/

(๒.๓) ปัญหาพื้นที่ครวเรือนต้นแบบไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินงานได้และสัญญากับผู้รับจ้างกำลังจะสิ้นสุด

แบ่งออกได้ดังนี้

- พื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่ ส.ป.ก.๕-๐๑ การดำเนินการต้องได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ตามโครงการฯ และ สำนักปฏิรูปที่ดินจังหวัดยังไม่แจ้งอนุญาตดำเนินการ
- พื้นที่ดำเนินการ ครวเรือนได้ปลูกข้าวตามฤดูกาล และพื้นที่มีน้ำท่วมขัง ไม่สามารถขุดปรับพื้นที่ได้

แนวทางการแก้ไข

(๑) ประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง ช่างผู้ควบคุมงาน ผู้รับจ้าง ประชุมเพื่อรับทราบสภาพปัญหา ณ แปลงครวเรือนต้นแบบ **จัดทำบันทึกเสนอหัวหน้าเจ้าหน้าที่ รายงานผู้ว่าจ้าง**

(๒) กรณีแปลงที่ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ได้และสัญญาจ้างก่อสร้าง ปรับพื้นที่ครวเรือนต้นแบบจะครบกำหนด ให้เจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกขออนุมัติขยายเวลาดำเนินการปรับพื้นที่ครวเรือนต้นแบบตาม **โครงการฯ ต่อ ผู้ว่าจ้าง (ผู้ว่าราชการจังหวัด)โดยอ้างตามระเบียบ/กฎหมาย**

๑. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๙๗ สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้วจะแก้ไขไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขได้

(๑) เป็นการแก้ไขตามมาตรา ๙๓ วรรคห้า

(๒) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลง หากการแก้ไขนั้นไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายประโยชน์

(๓) เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะ

(๔) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีการแก้ไขสัญญาที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียหายประโยชน์หรือไม่รัดกุมพอก็ให้ส่งร่างสัญญาที่แก้ไขนั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

การแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หากมีความจำเป็นต้องเพิ่มหรือลดวงเงิน หรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาส่งมอบหรือระยะเวลาในการทำงานให้ตกลงพร้อมกันไป

ในกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อเพิ่มวงเงิน เมื่อรวมวงเงินตามสัญญาหรือ

ข้อตกลงเดิมและวงเงินที่เพิ่มขึ้นใหม่แล้ว หากวงเงินดังกล่าวมีผลทำให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเปลี่ยนแปลงไปจะต้องดำเนินการให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามวงเงินรวมดังกล่าวเป็นผู้อนุมัติการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงด้วย

ในกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อลดวงเงิน ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามวงเงินเดิมเป็นผู้อนุมัติการแก้ไขสัญญาหรือข้อตกลง

มาตรา ๑๐๒ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลงให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย
- (๔) เหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการของงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลงให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๒.ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๑๘๒ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๑๐๒ ในกรณีที่มีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือเหตุสุดวิสัยหรือเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายหรือเหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำให้คู่สัญญาไม่สามารถส่งมอบสิ่งของหรืองานตามเงื่อนไขและกำหนดเวลาแห่งสัญญาได้ ให้หน่วยงานของรัฐระบุไว้ในข้อสัญญาหรือข้อตกลงกำหนดให้คู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐทราบภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลงหรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนดคู่สัญญาจะยกมาอ้างเพื่อของดหรือลดค่าปรับ หรือขอขยายเวลาในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือหน่วยงานของรัฐทราบที่อยู่แล้วตั้งแต่นั้น

สรุป ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ ช่างผู้ควบคุมงานรายงานสภาพปัญหา /ประชุมคณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง/บันทึกรายงานหัวหน้าเจ้าหน้าที่/บันทึกขออนุมัติขยายเวลาดำเนินการ/แจ้งผู้รับจ้าง/ส่งมอบพื้นที่/ดำเนินการปรับพื้นที่ตามสัญญาจ้าง/

(๒.๔) ปัญหาเจ้าของแปลงที่เข้าร่วมโครงการขอสละสิทธิ์ ขอยกเลิกโครงการฯ และได้จัดทำสัญญาจ้างกับผู้รับจ้างเรียบร้อยแล้ว

ปัญหาดังกล่าวเกิดจากเจ้าของแปลงที่เข้าร่วมโครงการฯมีความต้องการที่จะแจ้งยกเลิกโครงการกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ ซึ่งมีสาเหตุหลักๆมาจากสภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมของตนเองไม่เหมาะสม เช่นอยู่ติดลำห้วยธรรมชาติ หรือสภาพเป็นดินทรายอุ้มน้ำ หรือบางแปลงเป็นพื้นที่ทับซ้อนยุ่งยากต่อการขออนุญาตดำเนินการจึงขอยกเลิกโครงการฯ

แนวทางแก้ไข

(๑) ประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง ช่างผู้ควบคุมงาน ผู้รับจ้าง ประชุมเพื่อรับทราบสภาพปัญหา ณ แปลงคร่าวเบื้องต้นแบบ จัดทำบันทึกเสนอหัวหน้าเจ้าหน้าที่ รายงานผู้ว่าจ้าง

(๒) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุงานจ้าง แจ้งผู้รับจ้าง พบปัญหาอุปสรรค ให้ยกเลิกสัญญาแปลงนั้น

(๓) เจ้าหน้าที่ทำบันทึกขออนุมัติตกลงเลิกสัญญาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด **โดยอ้างระเบียบ/หนังสือสั่งการ**

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่มีเหตุบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงต่อไปนี้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะบอก เลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับคู่สัญญา

การตกลงกับคู่สัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาได้เฉพาะในกรณีที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของหน่วยงานของรัฐในการที่จะปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นต่อไป

การตกลงเลิกสัญญาหรือข้อตกลง

การตกลงกับคู่สัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาได้เฉพาะ

(๑) ในกรณีที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของหน่วยงานของรัฐในการที่จะปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นต่อไป

การตกลงเลิกสัญญากับคู่สัญญาได้นั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะใช้ดุลพินิจพิจารณาได้เฉพาะกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการโดยตรง หรือเพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของทางราชการในการที่จะปฏิบัติตามสัญญานั้นต่อไป กรณีดังกล่าวหน่วยงานของรัฐสามารถตกลงเลิกสัญญากับคู่สัญญาได้ การตกลงเลิกสัญญาในกรณีนี้เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการนั้น ให้หมายความรวมถึงเพื่อความเป็นธรรมด้วย ซึ่งหน่วยงานของรัฐใช้ดุลพินิจตกลงเลิกสัญญากับคู่สัญญาได้ ทั้งนี้ ผลของการตกลงเลิกสัญญา คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจะต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๙๑ หากมีพัสดุที่ผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างได้รับไว้ และใช้ประโยชน์ในราชการได้ตามสัญญาหรือข้อตกลงแล้ว ผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างจะต้องชดเชยเงินคืนตามควรค่าแห่งงานนั้น โดยจะต้องมีการหักค่าปรับและค่าเสียหายอื่นๆ (ถ้ามี) ออกก่อนด้วย เว้นแต่พัสดุที่รับไว้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในราชการตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ จึงต้องถือว่า ไม่ควรค่าแห่งการชดเชยเงินคืน

(๔) อำเภอดำเนินการคัดเลือกครุฑเรือนใหม่ที่มีความพร้อม ตามฐานข้อมูลของผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ เข้าร่วมโครงการฯ แทนครุฑเรือนที่สละสิทธิ์และยกเลิกโครงการฯ ส่งรายงานขออนุมัติเปลี่ยนแปลงพื้นที่เป้าหมายกับจังหวัด

(๕) อำเภอส่งเอกสารบันทึกการยกเลิกสัญญา และเอกสารการทำสัญญาเปลี่ยนแปลงใหม่ ให้จังหวัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สรุป ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ ช่างผู้ควบคุมงานรายงานสภาพปัญหา /ประชุมคณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการจ้าง/บันทึกรายงานหัวหน้าเจ้าหน้าที่/บันทึกขออนุมัติยกเลิกสัญญา/จัดทำสัญญาเปลี่ยนแปลงใหม่ที่มาแทนแปลงยกเลิก /ส่งหลักฐานให้จังหวัด/แจ้งผู้รับจ้าง/ส่งมอบพื้นที่/ดำเนินการปรับพื้นที่ตามสัญญาจ้าง/

๖. ประโยชน์ที่ได้รับ/ผลที่เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้ไปใช้

(๑) สามารถสร้างความเข้าใจให้กับครุฑเรือนต้นแบบในพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(๒) สามารถเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้บริหารโครงการฯ สำหรับพื้นที่อื่นๆ ที่ประสบปัญหาคล้ายกันได้

๗. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

(๑) เทคนิคการการขุดปรับพื้นที่ให้เป็นไปตามรูปแบบมาตรฐาน

กำหนดตำแหน่งหนองที่จะดำเนินการขุดในพื้นที่แปลงของครัวเรือนต้นแบบ ซึ่งต้องคำนึงถึงพื้นที่ดินข้างเคียง ทิศทางน้ำ เป็นสำคัญ กำหนดจุดอ้างอิง หรือ BM เพื่อหาจุดระดับ GL +/- ๐.๐๐ ของแต่ละจุดที่จะขุด ในพื้นที่ เช่น ใช้ต้นไม้ใหญ่เป็นจุดอ้างอิงถ้ายระดับ GL +/- ๐.๐๐

เมื่อได้ตำแหน่งหรือบ่อที่จะทำการขุด ทำการกำหนดพิกัดที่จะขุดด้วยเชือกฟางหรือหลักไม้ เพื่อใช้ในการตีเส้นผังหรือตารางกริดไลน์ตามแบบมาตรฐาน ขนาด ๒ x ๒ เมตร ใช้ปูนขาวโรยตามเส้นขอบหนองตามแบบ ไล่เรียงตามเส้นผังที่กำหนดไว้ จากนั้นให้เครื่องจักรเข้ามาขุดตามเส้นขอบที่โรยด้วยปูนขาวให้ได้รูปของหนองตามแบบที่กำหนดก่อน แล้วทำการขุดขึ้นความลึกชั้นแรกตามแบบ วัดตะพักให้ได้ขนาดตามแบบมาตรฐานเช่น ตะพักแรกกว้าง ๑ เมตร ให้วัดออกมาแล้วเป็นจุดๆ ใช้ปูนขาวโรยให้เห็นขอบตะพักทำการขุดขึ้นความลึกถัดไปจนถึงความลึกที่สุดตามแบบมาตรฐาน

เมื่อเครื่องจักรทำการขุดหนองเสร็จเรียบร้อยทำการวัดขนาดรูปแบบหนองให้ได้ตามที่กำหนดในแบบมาตรฐานก่อนการเคลื่อนย้ายไปจุดต่อไป

(๒) เทคนิคกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ในทุกภาคส่วนโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area base collaborative development) และหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นแนวทางในการสร้างและการพัฒนาพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life: HLM) ระดับครัวเรือน การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องทำงานแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายการพัฒนาหลายภาคส่วน ทั้งครัวเรือนต้นแบบ นพต. ผู้รับจ้าง นายช่างควบคุมงาน อบต./เทศบาล ประชาชนในด้านต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบร่วมกันจึงจะสำเร็จ

(๓) เทคนิคการบริหารโครงการฯ ให้ยึดระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ช่างผู้ควบคุมงานและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุลงพื้นที่ รายงานผลความก้าวหน้าตามโครงการฯ และสภาพปัญหา อย่างต่อเนื่อง